

Kemikaliegruppen

1. Sammenfatning af arbejdsprogrammet

Nordiska kemikaliegruppen består för närvarande av representanter för kemikaliemyndigheterna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige och har även kontaktpersoner på Färöarna och Åland. Tyngdpunkter i gruppens arbete är utarbetande av underlagsmaterial och diskussion av nordiska ställningstaganden inför förhandlingar i internationella fora såsom EU, OECD och FN och de internationella miljökonventionerna. Dessutom arbetar NKG via sina projekt- och nätverksgrupper med utveckling av testmetoder och samordning av produktregister och kemikalietillsyn.

Under år 2004 avser man att särskilt satsa på aktiviteter i anslutning till EU:s nya kemikalielagstiftning, REACH, där förslaget har kommit till rådsbehandling och parlamentet.

Arbetet går ut på att betona nordiska aspekter som beskrivs i strategin för MHP och hållbar utveckling. Stor vikt läggs vid försiktighetsprincipen och substitutionsprincipen. Arbetet i anslutning till EU:s nya växtskyddsdirektiv 91/414 och tematisk strategi för hållbar användning av växtskyddsmedel kommer också vara i fokus för att få ett nordiskt inspel i de ändringar i direktivet som ökar skyddsnivån för hälsa och miljö.

Under året 2004 kommer NKG att ha två samarbetsprojekt med andra arbetsgrupper: ett projekt om miljöövervakning av kemikalier i bruk i samarbete med Miljö & datagruppen, och projektet PRTR (pollutant release and transfer registers) i samarbete med Miljö & datagruppen, Hav-och luft, Produkt och avfall och NMRIPP. I arbetet med workshopen om kvicksilver, som inspel till EU:s kvicksilverstrategi, deltar också Hav & luftgruppen.

2. Opfyldelse af MHP's mål, aktiviteter og forventet resultat

Mål 7.1.1: I det nordiska samarbetet vill man arbeta för att konkretisera generationsmålet och göra det operationellt inom OSPAR och HELCOM.

Det nordiske samarbeidet rörande OSPARs kriterier för farliga ämnen, utveckling av databasen NSDB och faktablad om ämnen på OSPAR listan över "Substances for Possible Concern" har avslutats. Resultaten från arbetet används nu vidare i OSPAR och andra internationella fora till exempel inom EU.

Mål 7.1.2: I det nordiska samarbetet vill man arbeta för att skapa regelverk och strategier som leder till en högre skyddsnivå inom EU/EES. NKG fortsätter arbetet med att påverka EU:s nya kemikalielagstiftning. Arbetet planeras att fokusera på de nordiska aspekterna på REACH och interimstrategin, alltså strategin under tiden till att det nya regelverket träder i kraft. REACH arbetet omfattar riskbedömning, riskhantering, klassificering för miljö- och hälsoeffekter samt tillsyn. Arbetet pågår för att identifiera angelägna nordiska projekt. Syftet är att resultaten ska fungera som underlag i det nordiska REACH- arbetet i EU.

Arbetet inom bekämpningsmedelsområdet omfattar revideringen av EU:s växtskyddsdirektiv 91/414 och utarbeta nordiskt underlag för EU arbetet med en tematisk strategi för hållbar användning av bekämpningsmedel. Förväntade resultat: Utsläpp och användning av bekämpningsmedel reduceras.

Miljöfaroklassificeringsgruppen arbetar med indikatorer som beskriver effektiviteten av

miljöfaroklassificeringen. Syftet är att öka miljömedvetandet hos industrin, olika branscher och konsumenterna. Ett projekt med validering av testmetoder som direkt kan användas för miljöfaroklassificering av metaller kommer att påbörjas. Förväntade resultat: Bättre kunskap om kemikalier som används i processer och produktion av varor och på sikt en utveckling mot användning av mindre farliga kemikalier.

Tillsynsgruppens aktiviteter ska uppfylla målet för effektiv kemikaliekontroll med utväxling av erfarenheter mellan länderna och genomförande av årliga gemensamma tillsynsprojekt. Gruppen har gemensamma tillsynsprojekt för klassificering och märkning av kemikalier. Förväntade resultat: Utsläpp och användning av kemikalier reduceras. Arbetsdelning och koordinering av synpunkter i EU:s arbetsgrupper

Mål 7.1.3 I det nordiska samarbetet vil man arbeta för att internationellt rättsligt bindande avtal som i största möjliga omfattning förbjuder och sätter gränser för användning och utsläpp av hälso- och miljöfarliga kemikalier, har antagits. Ozongruppens aktiviteter har som mål att underlätta införandet av ämnen på EU:s lista över ozonnedbrytande ämnen enligt Montrealprotokollet. Förväntade resultat: Nya ozonförstörande ämnen har identifierats och deras användning kvantifierats i de nordiska länderna. Alternativ till dessa ämnen och deras användning har identifierats. Gruppen kommer att utökas med baltiskt deltagande.

3. Gruppens konkreta aktiviteter som skal forelægges EK-M og MR-M

NKG har fått ett uppdrag från MR-M i februari 2003 att göra ett inspel till EU:s kvicksilverstrategi. En workshop ordnas i Bryssel i mars 2004 i samarbete med IVL Miljöinstitutet AB. Förväntat resultat av workshopen är att aktivt ha påverkat EU Kommissionens kvicksilverstrategi.

Som uppföljning av seminariet om Miljö och hälsa i nordiskt samarbete i Malmö, januari 2003, har NKG fått uppdraget att ta fram ett förslag projekt om Kemikaliers påverkan på människans hälsa. NKG planerar att tillsammans med nationella hälsomyndigheter ta informationsmaterial om Barn och kemikalier, som kan användas som ett inspel i WHO konferensen i juni 2004: 4th Ministerial Conference on Environment and Health - The Future of our Children. Förväntad resultat: Bättre kunskap om kemikalier som används och hur man kan skydda känsliga grupper.

4. Gruppens konkrete indspil til internationale forhandlinger

Arbetet med REACH syftar till att ge inspel för fortsatta förhandlingarna om den nya EU lagstiftningen. Grupperna för riskbedömning, riskhantering, klassificeringsgrupperna för för miljö- och hälsoeffekter samt tillsynsgruppen deltar i arbetet. Förväntad resultat är att de nordiska synpunkterna införlivas i regelverket.

Riskbedömningsgruppens och riskhanteringsgruppens arbete syftar till att få nordiskt inflytande i EU:s arbetsgrupper och expertgrupper inom existerande ämnes programmet.

Klassificeringsgruppernas, biocid- och bekämpningsmedelsgruppens arbete är i hög grad inriktat mot förberedelserna till EU:s arbets- och expertgrupper.

Förväntat resultat av alla dessa gruppers arbete är att EU har antagit ett ambitiöst överordnat kemikalierregelverk.

Tillsynsgruppen koordinerar de gemensamma insatserna på EU/EES tillsynsaktiviteter. Förväntade resultat är arbetsdelning inom Norden och harmonisering av aktiviteterna inom EU.

Ozongruppens arbete med användning och alternativ till haloner används för att påskynda utfasning av haloner i EU genom ändringar i EU:s regler och på längre sikt globalt. Förväntade resultat är att nya ozonnedbrytande ämnen omfattas av Montrealprotokollet och att haloners användning reduceras inom EU.

5. Informationsvirksomhed

Informationen på NKG:s hemsida om projektgruppernas verksamhet uppdateras kontinuerligt.

Nord-UTTE (Nordisk koordineringsgrupp för utveckling av testmetoder för toxikologi och ekotoxikologi) har en egen hemsida www.nord-utte.org som är allmänt tillgänglig.

Olika databaser utvecklas i samarbete med ECB. Databaserna är både viktiga arbetsverktyg och som gör informationen om klassificeringen av hälso- och miljöfarliga ämnen mera lättillgänglig. N-class har upparbetats av miljöfaroklassificeringsgruppen. Såväl myndigheter som industrin och importörer använder sig idag av databasen. Gruppen planerar att "sälja" in delar av N-class som användbar databas för uppbyggandet av REACH-IT. Hälsofaroklassificeringsgruppen arbetar med H-class databas som ska innehålla tillgänglig information om hälsofaroklassificering av ämnen i EU. En informationsbroschyr om H-class är planerad att göras under 2004.

Produktregistergruppen har tagit fram SPIN databasen som innehåller information om kemikalier som ingår i produkter i de nordiska länderna. Databasen är tillgänglig för allmänheten via internet. En informationsbroschyr om databasen kommer att färdigställas under 2004. En internationell

workshop om produktregister ska arrangeras under 2004.

Grupperna för riskbedömning (NORAP) och riskhantering inom EU:s existerande ämnes program har informationen på NKG:s hemsida om gruppens verksamhet. NORAP vill vid behov utvärdera hur man kan gå ut med informationen om färdiga risksvärderingsrapporter, till exempel i de fall där de nordiska synpunkterna har speciellt beaktats.

Gemensamma nordiska tillsynsaktiviteter publiceras som rapporter, som ska ligga på NKG:s hemsida. Resultat från projektet om klassificering och märkning av konstnärsfärger som utförs år 2004 planeras att läggas på NKG:s hemsida. Resultaten publiceras också nationellt t ex i respektive myndighets årsrapport.

Resultat av de avslutade projektaktiviteterna publiceras generellt i rapportserien TemaNord både som bokformat och som internetversion. TemaNord rapporter planeras bl a från biocidgruppen, ozongruppen, och gruppen för miljöövervakning av kemikalier i bruk.

En rapport från workshopen om kvicksilver i Bryssel distribueras främst till de berörda parterna i arbetet med EU:s kvicksilverstrategi men även till andra intressenter i det internationella arbetet.

Broschyren om Barn och kemikalier planeras att distribueras främst som informationsmaterial under konferensen i Budapest 2004.

6. Samarbejde med andre grupper og sektorer

Projektet om miljøovervakning av kemikalier i bruk är direkt kopplat till målen i MHP om att användning av kemikalier inte ska orsaka risk eller negativa effekter på hälsa och miljö. Det ska vidare bidra till att utsläpp av farliga kemikalier ska upphöra under en generation. För uppfyllelsen av specifika mål kan projektet bidra till underlag till rättsligt bindande avtal, som förbjuder eller sätter gränser för användning och utsläpp av hälso- och miljöfarliga ämnen. Projekets aktiviteter kan utgöra bättre grund till utveckling av indikatorer och mätmetoder för kemikaliers exponering, kan ge underlag till bindande förpliktelser i samband med generationsmålet, som förbereder förslag till ämnen som kan tas upp under ECE/POP protokollen och den globala POP-konventionen. Ett samarbetsprojekt med Nordisk Pollutant Release and Transfer (PRTR) grupp delas med PA-gruppen, Hav-och Luftgruppen, NMD gruppen och NMRIPP gruppen under år 2004. Efter utvärderingen av resultat tas ställning om NKG fortsätter med det. För närvarande finns det inte tillräcklig fokusering på kemikalier för att projektet ska passa väl in i NKG:s program. Ozongruppen planerar att bjuda in baltiska deltagare till sina projektmöten.

7. Projektkatalog

NKG:s projektkatalog finns på gruppens hemsida:

http://www.norden.org/miljoe/proj_kat/sk/projkat_list_projekter.asp#NKG , där projekten beskrivs med följande information:

- Projektets namn
- Kontaktpersoner
- Löptid
- Deltagande land
- Arbetsgrupp
- Projektgrupp
- Koppling till det nordiska miljöhandlingsprogrammet, syfte og förväntat resultat
- Koppling till strategin for bärkraftig utveckling
- Kort beskrivning
- Förslag till informationsplan
- Samarbetsrelationer, andre arbeidsgrupper och sektorer
- Sökord

8. Gruppens sammensætning

NKG:s mandat återfinns på gruppens hemsida:

http://www.norden.org/miljoe/sk/kemikalie_mandat.asp?lang=1

Nordiska kemikaliegruppen har tolv medlemmar:

Danmark:

Kirsten Christensen från Miljøstyrelsen,
Lea Friman Hansen från Miljøstyrelsen, eller
Birte Børglum från Miljøstyrelsen

Finland:

Annette Ekman från Social- och hälsovårdens produkttilsynscentral,
Jukka Malm från Finlands miljöcentral,
Kaarina Urrila från Social- och hälsovårdsministeriet,

Island:

Sigurbjörg Gísladóttir från Umhverfisstofnun,
Víðir Kristjánsson från Vinnueftirlit ríkisins,

Norge:

Geir Jørgensen från Statens forurensningstillsyn
Ingunn Selvik från Statens forurensningstillsyn

Sverige:

Håkan Björndal från Naturvårdsverket
Gudrun Wahlén från Kemikalieinspektionen,
Alf Lundgren från Kemikalieinspektionen

Alf Lundgren är ordförande under 2003-2004 och Toini Berzins, Kemikalieinspektionen, är
gruppens sekreterare

9. Budget for arbejdsprogram

Budget för år 2004 - bilaga 1

Totalbudget fördelad på de 3 pelare – bilaga 2

Budget för sekretariatets omkostnader – bilaga 3

Budget för resekostnader – bilaga 4